

Asia: VN/25055/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta sekä turvavarastolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. 1 § Lain soveltamisala ja tavoitteet

North European Oil Trade (NEOT) kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa hallituksen esitykseksi laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta sekä turvavarastolain muuttamisesta

NEOT pitää huoltovarmuuskeskuksen hallinnollista uudistusta perusteltuna. Huoltovarmuuskeskuksen aseman vahvistaminen parantaa osaltaan kansallisen kriisiturvallisuuden ja huoltovarmuuden varmistamista. NEOT katsoo kuitenkin, ettei kaikkia esityksessä ehdotettuja ratkaisuja voida kuitenkaan pitää Suomen talouden tai kokonaisturvallisuuden kannalta optimaalisina vaihtoehtoina. Esityksen tietyt osakokonaisuudet edellyttävät NEOTin näkemyksen mukaan lisäarviointia.

2. 2 § Huoltovarmuudesta vastaavat viranomaiset

-

3. 3 § Huoltovarmuuskeskuksen asema ja toimiala

-

4. 4 § Huoltovarmuuskeskuksen tehtävät

Esityksen mukaan Huoltovarmuuskeskuksen (HVK) tehtävät painottuvat turva-, velvoite- ja varmuusvarastointiin.

HVK:n virastomuotoista hallintoa suunniteltaessa on varmistettava, että päätöksentekomenettely säilyy joustavana. Viranhaltijoille on annettava riittävä toimivalta heidän tehtäviensä tehokasta ja viivytyksetöntä hoitamista varten.

NEOT katsoo, että HVK:n tehtäväkenttä tulisi määritellä siten, että se mahdollistaa kansallisen varmuus- ja velvoitevarastoinnin kokonaisuuden tehokkaan ja keskitetyn hallinnan yhdessä toimialan kanssa.

Jatkossa HVK omistaisi kaiken huoltovarmuus- ja velvoitelainsäädännön mukaisen polttonesteen, mikä varmistaisi kustannustehokkaan, tasapuolisen ja optimaalisen reagointikyvyn turvallisuus- ja kriisitilanteissa.

Katso pykälä 12 tarkemmista perusteluista.

5. 5 § Pääjohtaja ja johtoryhmä

-

6. 6 § Työjärjestys

-

7. 7 § Huoltovarmuuskeskuksen ohjaus

-

8. 8 § Huoltovarmuuskeskuksen ohjausryhmä

-

9. 9 § Huoltovarmuuden yhteistyöryhmä

-

10. 10 § Huoltovarmuusneuvosto

-

11. 11 § Sektorit, poolit ja toimikunnat

-

12. 12 § Valtion varmuusvarastointi

Nykyisessä mallissa vastuu on jaettu valtion hallinnoimiin polttoaineiden varmuusvarastoihin sekä yritysten velvoitevarastoihin.

NEOTin näkemyksen mukaan valtio olisi kustannustehokkain, tasapuolisin ja kokonaishuoltovarmuuden näkökulmasta paras taho vastaamaan varmuus- ja velvoitevarastoitavien polttonesteiden omistuksesta. Tämä tukisi varastoinnin pitkäjänteistä ja tehokasta kehittämistä sekä edistäisi toimijoiden tasapuolista kohtelua.

NEOT näkee, että HVK voisi veloittaa velvoitevarastoinnin kustannuksia suoraan alan toimijoilta mahdollistaen näin tuotteen loppukäyttäjille edullisimman vaihtoehdon sekä edistäisi toimijoiden tasapuolista kohtelua.

Kun polttoaineiden varmuusvarastoinnin pääasiallinen vastuu on valtiolla, niin reagointikyky kriisitilanteissa on joustavampaa ja koordinoitumpaa. Valtiolla on ensisijainen pääsy tietoon toimintaympäristön muutoksista ja riskeistä. Tämä mahdollistaa parhaan mahdollisen kriisivalmiuden ja reagointikyvyn muuttuvissa olosuhteissa.

Varmuus- ja velvoitevarastoivat tuotteet tulisi olla käyttökelpoisia koko varastoinnin ajan. Erityisesti polttoainetuotteiden riittävään kierrätykseen tulisi kiinnittää huomiota. Myös polttoaineiden velvoitevarastointia koskeva sääntely tulisi päivittää mahdollisimman nopeasti vastaamaan nykyistä turvallisuustilannetta ja huoltovarmuudelle asetettuja vaatimuksia.

13. 13 § Valtion varmuusvarastoja koskeva päätöksenteko

-

14. 14 § Varmuusvarastoituja lääkkeitä, lääkinnällisiä laitteita, henkilösuojaimia ja muita terveydenhuollossa käytettäviä tavaroita koskeva päätöksenteko

-

15. 15 § Tuotantovarausten ja suorituskykyvarausten hankinta

-

16. 16 § Huoltovarmuusrahasto ja huoltovarmuusmaksu

Huoltovarmuuden rahoitusta tulisi kehittää kohti vakaampia rahoitusmekanismeja kuin nykymuotoinen huoltovarmuusmaksuun perustuva malli.

Liikenteen käyttövoimien kehitys ja muutokset vaikuttavat merkittävästi huoltovarmuustuloihin. Esimerkiksi nopea liikenteen sähköistyminen lisäisi rahoituksen riippuvuutta valtion taloudesta.

Olisikin aiheellista arvioida tulisiko huoltovarmuusmaksusta luopua tai jatkossa kerätä laajemmalla käyttäjäkunnalla painottaen tasapuolisesti kaikkia yhteiskuntasektoreita. Tällä hetkellä liikenteen osuus huoltovarmuusmaksuista on huomattavan suuri ja maksua voidaan pitää piiloverona liikennesektorille.

17. 17 § Huoltovarmuusrahaston hallinto

-

18. 18 § Kirjanpito, tilintarkastus ja tilinpäätös

-

19. 19 § Lainanottovaltuus

-

20. 20 § Tuen myöntämisen yleiset edellytykset

-

21. 21 § Muissa laeissa säädettyt tuet ja korvaukset

-

22. 22 § Omaisuuden siirtyminen

-

23. 23 § Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeus

-

24. 24 § Tietojenantovelvollisuus

-

25. 25 § Salassa pidettävän tiedon luovuttaminen

-

26. 26 § Virka-apu

-

27. 27 § Uhkasakko

-

28. 28 § Huoltovarmuusrikkomus

-

29. 10. luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

-

30. Muu asia, jonka haluatte tuoda työryhmän tietoon

-

Hämäläinen Simon
North European Oil Trade Oy - Vilhartti Hanhilahti,
yhteiskuntasuhdepäällikkö